

SOUKROMÁ VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ ZNOJMO s. r. o.

Bakalářský studijní program: **Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**

Vlastní kapitál akciové společnosti

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: **Jan ŠEDA**

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Alena MRKVIČKOVÁ**

Znojmo, 2012

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a veškerou použitou literaturu a další prameny jsem řádně označil a uvedl v seznamu použitých zdrojů.

V Praze dne 24. listopadu 2011

Jan ŠEDA

Poděkování

Děkuji paní Ing. Aleně Mrkvičkové za její cenné odborné rady, kterými přispěla k vypracování této bakalářské práce a stejně tak za čas, který mi věnovala.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá analýzou složení vlastního kapitálu ve společnosti Pivovary Staropramen a. s. v rozmezí let 2006 až 2009. Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. Teoretická část práce se zabývá vysvětlením pojmů, které s problematikou vlastního kapitálu souvisí. V praktické části je představena společnost Pivovary Staropramen a. s., dále je pak provedena samotná analýza vlastního kapitálu a zhodnocení jeho vývoje a to tak, aby byl splněn cíl práce provedení podrobné charakteristiky složení vlastního kapitálu.

Abstract

This bachelor's work consists of analyzing the equity within the company Pivovary Staropramen a. s. in the years 2006 to 2009. The work is divided into two main parts. The theoretical area consists of explaining subjects that are related to the equity. The practical area consists of an introduction to the company Pivovary Staropramen a.s., as well as an analysis of its equity and an analysis of its net worth to fulfill the goal of the work to give a detailed account of the characteristics of the firm's equity.

Obsah

1.	Úvod	8
2.	Vlastní kapitál	10
2.1.	Struktura vlastního kapitálu	11
2.1.1.	Základní kapitál	12
2.1.2.	Emisní ážio	14
2.1.3.	Zákonný rezervní fond	14
2.1.4.	Nerozdělení zisk a neuhrazená ztráta let minulých	15
3.	Akciová společnost	17
3.1.	Založení a vznik akciové společnosti	17
3.1.1.	Založení akciové společnosti	18
3.2.	Orgány akciové společnosti	20
3.3.	Akcie	21
3.3.1.	Vydání akcie	23
3.3.2.	Práva a povinnosti akcionářů	23
3.4.	Struktura vlastního kapitálu akciové společnosti	24
3.5.	Zvýšení základního kapitálu	25
3.6.	Snížení základního kapitálu	27
3.7.	Zvýšení a snížení základního kapitálu souběžně	31
4.	Finanční analýza	31
4.1.	Horizontální a vertikální analýza	32
4.2.	Poměrové analýzy	33
5.	Charakteristika podniku Pivovary Staropramen a. s.	35
5.1.	Představení společnosti	35
5.1.1.	Historie společnosti	36
5.1.2.	Portfolio společnosti	37
5.2.	Organizační struktura společnosti	37
5.3.	Vlastnická struktura	38
5.4.	Hlavní finanční ukazatele v letech 2006 – 2009	41
5.5.	Rozvaha společnosti k 31. 12. 2006 až 31. 12. 2009	41
5.6.	Vývoj vlastního kapitálu společnosti	43
5.7.	Ostatní ukazatele	45

5.8.	Finanční analýza společnosti	47
6.	Vyhodnocení struktury vlastního kapitálu podniku	53
7.	Závěr	55
8.	Seznam použité literatury	54
9.	Seznam obrázků	55

1. Úvod

Každý podnik, působící v tržním hospodářství České republiky, musí disponovat dostatečným kapitálem. Tento rozdělujeme na vlastní a cizí zdroje krytí majetku podniku. Mezi vlastní zdroje financování aktiv řadíme vklady společníků do společnosti, kladné výsledky hospodaření, ale také například dary nebo dotace. Cizí zdroje představují bankovní a obchodní úvěry, různé druhy závazků a rezervy.

V této práci se zaměřím na vlastní kapitál specifikovaný dle současných platných právních a účetních předpisů České republiky.

Vlastní kapitál se skládá z několika složek, které jsou charakterizovány na základě právní formy podnikání v dané zemi. Ve společnostech, kde společníci ručí za závazky neomezeně, není třeba vlastní kapitál strukturovat, naopak ve společnosti s ručením omezeným a v akciové společnosti musíme kapitál přesně definovat.

Jedná se o položky tvořené povinně ze zákona a o položky tvořené na základě rozhodnutí účetní jednotky. Výše vlastního kapitálu se v průběhu obchodní činnosti mění a její vývojové trendy jsou určitým obrazem stability a prosperity podnikatelského subjektu. Je patrné, že se jedná o složku kapitálu, která má široký význam využití jak pro samotnou společnost, tak pro externí uživatele výstupů hospodaření. Hodnota vlastního kapitálu je poměrně důležitá nejen v oblasti účetnictví, ale i pro daň z příjmů.

Celou bakalářskou práci jsem strukturoval do čtyř hlavních částí. Na následujících stránkách budu obecně charakterizovat vlastní kapitál a detailněji se zaměřím na jeho strukturu, tzn. základní kapitál a jeho význam v obchodních společnostech, fondy ze zisku a jejich funkce.

Ve druhé části se budu věnovat rozboru akciové společnosti od jejího založení, popisu akcií, až po různé způsoby zvyšování a snižování základního kapitálu.

V praktické části uvedu akciovou společnost Pivovary Staropramen a. s. a provedu rozbor vlastního kapitálu v této společnosti v letech 2006 až 2009.

Analýzou v závěru vyhodnotím způsob a styl podnikání uvedené akciové společnosti s vlastní úvahou a komentářem.

Cílem je podrobněji charakterizovat vlastní kapitál, se zaměřením na akciovou společnost, s následnou praktickou ukázkou takovou formou, která bude přehledná a jasně definuje důležitost a význam jak pro podnikatelský subjekt, tak pro externí uživatele.

2. Vlastní kapitál

Finanční strukturu chápeme jako strukturu zdrojů, z nichž majetek podniku vznikl. Pokud vklad pochází od věřitele např. banky, jedná se o cizí (úvěrový, dluhový) kapitál. Pokud majetek přichází ze zdrojů samotného zakladatele nebo skupiny zakladatelů podniku, hovoříme o vlastním kapitálu.

Takové členění kapitálu platí jak při založení podniku, tak i při zvětšování majetku podniku, ale i pro financování jeho běžné činnosti. Kapitálová struktura je zachycena v části rozvahy – na straně pasiv. Zvláštní skupinu pasiv tvoří položky přechodného charakteru – přechodná pasiva. Velikost podnikového kapitálu závisí na mnoha okolnostech – zde jsou uvedeny některé z nich:

- „velikosti podniku, přičemž samotná velikost podniku by měla být optimální, obecně platí: čím větší podnik, tím větší kapitál vyžaduje,
- stupni mechanizace, automatizace, robotizace (čím vyšší použití techniky, tím větší kapitál),
- rychlosti obratu kapitálu (čím rychlejší obrat, tím menší kapitál),
- organizací odbytu (podnik s vlastní prodejní sítí vyžaduje vyšší kapitál než prodej přes obchodní podniky) aj.“ (str. 50)¹

V nejlepším možném případě podnik disponuje právě takovým množstvím kapitálu, jaký potřebuje. Má-li kapitálu více, mluvíme o překapitalizování podniku – to znamená, že podnik využívá kapitál nevhodně.

Například u překapitalizované akciové společnosti mohlo dojít k emisi většího počtu akcií, než bylo nutné. Následkem čehož není akciová společnost schopna vytvořit takový zisk, aby akcionáři dostali požadovanou míru dividend.

Obvyklým ukazatelem překapitalizování podniku je poměr vlastního kapitálu a dlouhodobého majetku. Je-li výsledek větší než 1, hovoříme o překapitalizování. Naopak, pokud je podnik podkapitalizován, mohou nastat velké poruchy v jeho chodu. Tato situace často nastává v době mohutné expanze podniku, kdy je rozšiřována výroba a

¹ SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 452 s. ISBN 8024719924.

prodej, rostou aktiva, aniž by byla kryta finančními zdroji. Podnik se zadlužuje a krátkodobým cizím kapitálem kryje dlouhodobý majetek. Důsledkem je platební neschopnost podniku, která může vést až k ukončení činnosti. Ukazatelem odkapitalizování může být poměr dlouhodobého majetku k dlouhodobým zdrojům, je-li hodnota větší než 1, jsou stálá aktiva kryta i krátkodobými závazky a podnik je podkapitalizován.²

„Vlastní kapitál, neboli čistá aktiva, je reziduální tedy zbytková část pasiv vyplývající z rozdílu mezi aktivy a dluhy.“ (str. 97)³

Vlastní kapitál musí definovat minimálně dva ukazatele:

- kolik bylo do podniku k rozvahovému dni celkově vlastníky vloženo a k jakým změnám došlo za poslední období,
- kolik z celkových zisků respektive ztrát, které podnik uskutečnil po celou dobu existence, si zadržel pro své vlastní potřeby a k jakým změnám došlo od posledního období, případně i na jaké účely je zisk určen.⁴

2.1. Struktura vlastního kapitálu

Vlastní kapitál patří mezi dlouhodobé vlastní zdroje financování obchodního majetku podnikatele. V rozvaze se vykazuje na straně pasiv v účtové třídě 4. Vlastní kapitál je možno tvořit z externích a interních zdrojů.

Mezi externí řadíme ty zdroje, které pochází od subjektů stojících mimo podnik, jako jsou například vlastníci nebo stát. Do interních zdrojů zahrnujeme prostředky vytvořené uvnitř podniku jeho vlastní činností. Jedná se o vytvořený zisk. Mezi interní zdroje patří i odpisy dlouhodobého majetku, ale tento zdroj ve vlastním kapitálu podniku nenalezneme, protože je vytvářen specifickým způsobem. Odpisy se zahr-

² SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

³ LANDA, M. *Účetnictví podniku*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005. ISBN 80-86861-01-5.

⁴ LANDA, M. *Účetnictví podniku*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005. ISBN 80-86861-01-5.

nou do nákladů běžného období, takže se o jejich výši sníží výsledek hospodaření.⁵ Vlastní kapitál se dále může rozdělit na základní kapitál, kapitálové fondy, emisní ážio, rezervní fondy, výsledek hospodaření minulých let, výsledek hospodaření běžného účetního období atd.

2.1.1. Základní kapitál

Kmenový (základní) kapitál tvoří peněžní i nepeněžní vklady společníků.

V obchodních společnostech (akciové společnosti a společnosti s ručeným omezeným) je jeho tvorba povinná a bývá uvedena v obchodním rejstříku. V akciové společnosti je vznik základního kapitálu spojen s vydáním (emisí) akcií o určité jmenovité (nominální) hodnotě (obvykle tak, že v první fázi dojde k úpisu akcií, ve druhé fázi ke splacení upsaného kapitálu).⁶

Samotný pojem vlastní kapitál může vyjadřovat několik různých informací:

Vyjadřuje poskytnutí určitého majetku společnosti vkladem společníků. Ať už peněžitou nebo nepeněžitou (práva, cenné papíry apod.) formou. V tomto případě má tedy základní kapitál určitou majetkovou strukturu. Veškeré vklady od společníků přecházejí do majetku společnosti, pokud byl vklad nepeněžitý, přechází do společnosti vlastnické právo. Společníci nemají právo na vrácení svých vkladů, jejím jediným právem je právo na výnos z činnosti. V průběhu podnikatelské činnosti se struktura majetku neustále proměňuje. Společníci proto nemohou očekávat, že obdrží své vklady v původní podobě.⁷

„Vklad vyjadřuje, že společníci poskytli společnosti vlastní zdroje pro financování jejích potřeb. V tomto případě jde o číselnou hodnotu vytvořenou součtem číselných

⁵ SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

⁶ SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

⁷ *Nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava*. 2004 [cit. 2011-02-14]. Základní kapitál obchodní společnosti. Dostupné z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_438.htm>

hodnot jednotlivých vkladů, která zůstává jako taková konstantní, vyjadřuje velikost zdroje poskytnutého společníky na základě společenské smlouvy nebo jiného závazovacího dokumentu, který zakládá jejich postavení jako společníků (např. prohlášení o převzetí vkladu podle § 143 odst. 3 obchodního zákoníku). Tato číselná hodnota nepředstavuje žádný konkrétní majetek, ale vyjadřuje, nakolik jsou potřeby společnosti pokryty zdroji, které patří společnosti, a tudíž ji nezatěžují povinností jejich hodnotu vrátet, popř. vydělávat ještě vlastní činností za cenu, za niž byly zdroje společnosti poskytnuty.“⁸

Takové pojetí naznačuje důležitost základního kapitálu jako stabilizačního prvku v činnosti společnosti. I v účetním vyjádření (rozvaha) najdeme základní kapitál a cizí zdroje na straně financování potřeb společnosti (pasiva), naopak na straně druhé (aktiva) majetkovou strukturu. Bilance musí být vždy vyrovnaná, rozdíl se vyjadřují pomocí zisku nebo ztráty. „Vzhledem k tomu, že se na pasivní straně bilance zobrazí, z jakých zdrojů byly jednotlivé majetkové položky na aktivní straně pokryty, je rozvaha důležitým zdrojem informací o hospodářské situaci dané společnosti. Z tohoto pohledu je pro společnost výhodné mít takový poměr vlastních a cizích zdrojů financování, aby se nedostávala do platebních potíží a byla schopna včas plnit svoje závazky.“⁹

Tento poměr není nijak právně upraven (kromě specifických činností jako například bankovníctví). Základní kapitál umožňuje srozumitelnou identifikaci majetkových a nemajetkových práv, která jsou kvantifikovatelná a závisejí na výši účasti společníka na společnosti.¹⁰

⁸ *Nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava*. 2004 [cit. 2011-02-14]. Základní kapitál obchodní společnosti. Dostupné z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_438.htm>

⁹ *Nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava*. 2004 [cit. 2011-02-14]. Základní kapitál obchodní společnosti. Dostupné z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_438.htm>

¹⁰ *Nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava*. 2004 [cit. 2011-02-14]. Základní kapitál obchodní společnosti. Dostupné z WWW:

<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_438.htm>

2.1.2. Emisní ážio

Stejně jako dary, dotace, oceňovací rozdíly, fondy ze zisku je i emisní ážio řazeno do kapitálových fondů.

„Je-li emisní kurz vyšší než jmenovitá hodnota emitované akcie, představuje rozdíl emisní ážio. Emisní ážio tedy představuje souhrn prostředků, které upisovatelé (akcionáři) poskytují společnosti nad rámec svých vkladů započítaných na jmenovité hodnoty emitovaných akcií. Prostředky tvořící emisní ážio nejsou nikdy součástí základního kapitálu a nezapisují se do obchodního rejstříku.“ (str. 591 a 592)¹¹

2.1.3. Zákonný rezervní fond

Zákonný rezervní fond je fond tvořený ze zisku. Výši nerozděleného zisku nepřímo ovlivňuje i tvorba rezervních fondů podniku. Ty jsou také součástí vlastního kapitálu firmy. Tuto část zisku si podnik ponechává jako ochranu proti rizikům. Pokud nejsou použity ke svému původnímu účelu, může je podnik dočasně a do určité míry použít jako interní zdroj financování.¹²

- Povinné rezervní fondy – jsou tvořeny na základě zákona. Stát tak ochraňuje zájmy akcionářů a věřitelů. Vedle povinně tvořených fondů ze zákona se můžeme setkat i s rezervními fondy tvořenými ze statutu akciové společnosti.
- Dobrovolné rezervní fondy – vznikají na základě vlastního rozhodnutí podniku. Mají přesně vymezený účel použití.

¹¹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

¹² VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress s. r. o., 2001. 446 s. ISBN 80-86119-38-6.

Vedle rezervních fondů existují ještě rezervy. Od rezervních fondů se odlišují způsobem své tvorby a užší účelovostí možného použití. V rozvaze jsou však zahrnovány pod cizí kapitál nebo ostatní kapitál.¹³

Principy tvorby a užití rezervních fondů lze vyjádřit v následujících bodech:

- Rezervní fond je univerzální finanční rezerva, tvořená převážně ze zisku po zdanění.
- Tvoří se povinně u akciových společností a společností s ručením omezeným, jakmile tyto dosáhnou zisku.
- Dobrovolně se může tvořit již při vzniku společnosti a to z příplatků společníků nad hodnotu vkladů.

„Jestliže si podnik přidělí do rezervního fondu více, než je povinen, vzniká dobrovolná část rezervního fondu, jeho užití není zákonem omezeno a může být použito dle rozhodnutí podniku.

Způsob tvorby rezervního fondu a výši, do které je společnost povinna jej doplňovat, musí být zachyceny ve stanovách společnosti. O použití rezervního fondu, mimo použití vyplývající ze zákona, ev. ze statutu společnosti, rozhoduje představenstvo.“ (str. 112)¹⁴

2.1.4. Nerozdělený zisk a neuhrazená ztráta let minulých

Jeden z nejvýznamnějších zdrojů financování investice je nerozdělený zisk. Je to část zisku po zdanění, která není použita na výplatu dividend či na tvorbu fondů ze zisku. V bilanci podniku jej najdeme jako součást vlastního kapitálu vedle základního kapitálu, emisního ážia a fondů ze zisku. Tvorbu nerozděleného zisku v akciové společnosti zachycuje následující schéma:

¹² VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress s. r. o., 2001. 446 s. ISBN 80-86119-38-6.

¹⁴ VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress s. r. o., 2001. 446 s. ISBN 80-86119-38-6.

Zisk z běžného roku před zdaněním

- daň ze zisku
- přiděl rezervního fondu ze zisku
- přiděly ev. jiným fondům ze zisku podle stanov a. s. (např. fond sociální)
- úhrada tantiém (odměny členům představenstva, dozorčí rady)
- výplata dividend či podílů na zisku
- ostatní použití zisku (např. ke zvýšení zákł. kapitálu, úhradě ztrát z minulých let)

= **nerozdělený zisk běžného roku**

+ nerozdělený zisk z minulých let (počátkem roku)

= **nerozdělený zisk koncem roku.**¹⁵

Výši nerozděleného zisku ovlivňují zejména:

- zisk běžného roku (vyjadřuje účelnost a hospodárnost celkové činnosti podniku), daň ze zisku (ta ovlivňuje nerozdělený zisk nepřímó),
- dividendy vyplacené akcionářům (rozhodnutí o podílu nerozděleného zisku a dividend na celkovém zisku po zdanění je jedním z nejdůležitějších rozhodnutí podniku, touto problematikou se zabývá dividendová politika).

Dividendová politika rozlišuje 4 základní politiky podílu dividend na nerozděleném zisku:

- reziduální dividendová politika (firma reinvestuje zisky tak, aby investiční příležitosti přinášely vyšší míru výnosu, než je požadováno. Zbytek se pak použije na vyplácení dividend),
- politika stabilizace dividend (cílem je zabránění výkyvů ve výši dividend v jednotlivých letech. Tento přístup je v průmyslově vyspělých zemích nejvíce preferován),
- politika stálého dividendového podílu (podnik používá pevnou procentuální část zisku na stanovení dividend například 40 %),

¹⁵ VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress s. r. o., 2001.

446 s. ISBN 80-86119-38-6.

- politika nízkých dividend během roku a prémie na konci roku (je vhodná pro podniky s rychle se měnícími zisky, umožňuje managementu zadržet pružné zisky).¹⁶

Činnost akciové společnosti je spojena s celou řadou zákonných povinností, proto je nutné poznat způsob jejího fungování, zákonné náležitosti, orgány společnosti atd.

3. Akciová společnost

Zařazení akciových společností mezi obchodní společnosti upravuje obchodní zákoník. Akciová společnost je v něm označována za obchodní společnost čistě kapitálového typu a je charakterizována několika znaky:

- povinnost vytvořit základní kapitál, minimálně ve výši stanovené zákonem,
- povinnost akcionářů ke vkladům, jejichž souhrn vytvoří základní kapitál,
- existence podílu společníka (akcie),
- pevná organizační struktura daná zákonem (existence orgánů společnosti),
- vazba mezi akcionáři a společností (management často ani nezná majitele akcií).¹⁷

3.1. Založení a vznik akciové společnosti

Proces založení akciové společnosti lze rozdělit na dvě základní etapy a to na fázi zakládání společnosti a fázi vzniku společnosti. Bez platného založení společnosti nemůže dojít k jejímu vzniku (zápisu do obchodního rejstříku).

¹⁶ VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress s. r. o., 2001. 446 s. ISBN 80-86119-38-6.

¹⁷ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Akciovou společností mohou založit nejméně dva zakladatelé, při tomto počtu zakladatelů nerozlišujeme, jestli se jedná o právnické nebo fyzické osoby. Pokud společnost zakládá pouze jedna osoba, musí se jednat o právnickou osobu.¹⁸

3.1.1. Založení akciové společnosti

Na začátku založení akciové společnosti by měl stát obchodní záměr, který upraví obchodní a organizační otázky.

Dokumenty

Má-li společnost dva a více zakladatelů uzavírá se zakladatelská smlouva, v případě že společnost zakládá jeden subjekt, hovoříme o zakladatelské listině. Kromě tohoto dokumentu musí mít společnost i druhý obligatorní dokument – stanovy.¹⁹

Zakladatelská smlouva

Náležitosti zakladatelské smlouvy lze rozdělit na povinné a nepovinné. Bez povinných náležitostí by byla zakladatelská smlouva neplatná.

Jedná se například o:

- „obchodní firma a sídlo společnosti,
- předmět podnikání nebo předmět činnosti (popř. obojí),
- počet akcií, jejich jmenovitá hodnota, podoba akcií a určení, zda budou akcie na jméno nebo na majitele,
- při emisi akcií různých druhů: název a popis práv s nimi spojených,
- kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs akcií, způsob a lhůta pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurz splacen,

¹⁸ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

¹⁹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

- návrh stanov atd.“ (str. 61)²⁰

Pro zakladatelskou listinu platí stejná pravidla jako pro zakladatelskou smlouvu.

Stanovy

Druhým zásadním dokumentem při zakládání společnosti jsou stanovy – „ústava akciové společnosti“. Stanovy by měly řešit celou řadu podstatných otázek. Podobně jako zakladatelská smlouva tak i stanovy mají povinné a nepovinné náležitosti. Mezi povinné patří počet akcií, jmenovitá hodnota akcií, podoba akcií, způsob hlasování na valné hromadě, způsob rozdělení zisku atd.²¹

Jednotlivé způsoby založení společnosti

Právní úprava zná dva způsoby založení akciové společnosti a to s veřejnou nabídkou akcií a založení bez veřejné nabídky akcií. Založení s veřejnou nabídkou akcií je složitější, organizačně náročnější a dražší. V praxi je však využívanější způsob založení akciové společnosti bez veřejné nabídky akcií – kdy zakladatel nebo zakladatelé upíší veškeré akcie na celý základní kapitál společnosti.

Po úspěšném zakončení procesu založení společnosti podává představenstvo návrh na prvozápis do obchodního rejstříku. Společnost pak vzniká dnem, kdy je tento zápis proveden.²²

²⁰ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

²¹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

²² DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

3.2. Orgány akciové společnosti

Valná hromada

je nejvyšším orgánem akciové společnosti, skládá se z akcionářů. Tedy z osob, které mají podíl v akciové společnosti. Počet hlasů potřebných k platnému rozhodnutí určí stanovy společnosti.

Valná hromada rozhoduje o:

- změně stanov,
- zvýšení nebo snížení základního kapitálu,
- vydání dluhopisů,
- volbě nebo odvolání členů představenstva, členů dozorčí rady nebo jiných orgánů, schválení účetní závěrky,
- rozdělení odměn mezi členy představenstva a dozorčí rady,
- zrušení společnosti likvidací,
- osobě likvidátora,
- fúzi, převodu jmění na akcionáře atd.

Valná hromada nemůže rozhodovat o záležitostech, které nespádají do její kompetence. Ty jsou upraveny v zákoně nebo ve stanovách. Pokud má společnost jediného akcionáře, tak se valná hromada nekoná a tento akcionář vydá rozhodnutí o působnosti valné hromady písemnou formou. Tento akcionář je pak oprávněn vyžadovat, aby se rozhodování představenstva a dozorčí rady, řídilo tímto dokumentem.²³

²³ ŠTEPÁNKOVÁ, I. Co by měli vědět členové orgánů akciové společnosti. *Bulletin Českomoravské komory odborových svazů*. 2003, 4, s. 56

Představenstvo

je statutární orgán, který řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem. Představenstvo rozhoduje o všech záležitostech, které nevykonává dozorčí rada nebo valná hromada. Členové představenstva jsou uvedeni v obchodním rejstříku. Volí je valná hromada, pokud nejsou způsoby jejich volby upraveny stanovami jinak. Představenstvo dohlíží na správný chod společnosti, předkládá valné hromadě řádnou popřípadě jiné druhy účetních závěrek a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty.²⁴

Dozorčí rada

dohlíží na působení představenstva a podnikatelskou činnost společnosti. Členové mají právo nahlížet do všech dokumentů a dokladů týkajících se činnosti společnosti. Dalším úkolem je přezkoumávání účetní závěrky. Dozorčí rada má právo svolat mimořádnou valnou hromadu, pokud k tomu nastane řádný důvod. Členem dozorčí rady se může stát pouze osoba starší 18 let.

Základní povinností je tedy dohled nad činností představenstva. Je to orgán kolektivní a volený, minimální počet členů je 3.²⁵

3.3. Akcie

„Akcí je cenný papír, s nímž jsou spojena práva akcionáře jakožto společníka a. s. podílet se podle obchodního zákoníku a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku – právo na dividendu a likvidačním zůstatku při zániku společnosti bez právního nástupce.“ (str. 152)²⁶

²⁴ ŠTEPÁNKOVÁ, I. Co by měli vědět členové orgánů akciové společnosti. *Bulletin Českomoravské komory odborových svazů*. 2003, 4, s. 56

²⁵ ŠTEPÁNKOVÁ, I. Co by měli vědět členové orgánů akciové společnosti. *Bulletin Českomoravské komory odborových svazů*. 2003, 4, s. 56

²⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 2., aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Všechny části základního kapitálu musí být rozvrženy mezi akcie – jmenovitá hodnota emitovaných akcií se musí rovnat výši základního kapitálu. Z této charakteristiky můžeme soudit, že akcie představuje „část základního kapitálu společnosti vyjádřenou jmenovitou hodnotou akcie, podíl akcionáře na společnosti, tj. jeho práva a povinnosti vůči společnosti a doklad o akcionářově poměru ke společnosti.“ (str. 152)²⁷

Práva akcionáře počínají dnem vzniku společnosti nebo dnem zápisu zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. Akcie můžeme vymezit jako cenné papíry:

- „kauzální – uvádí právní důvod závazku mezi akcionářem a společností,
- podílnické (účastnické), představuje (majetkovou i nemajetkovou) účast akcionáře na podnikání společnosti,
- cirkulační – akcie je převoditelná, nikdy nemůže být zcela nepřevoditelná,
- spekulativní – dividenda ze společnosti není v žádném ohledu zaručena, právě naopak, akcionář může (typicky v důsledku poklesu kursu akcie nebo úpadku akcie) přijít o prostředky vynaložené za účelem získání akcie,
- s proměnlivým výnosem – s akcií je sice spojeno právo na dividendu, pokud však společnosti nedocílí zisku, nelze dividendu poskytnout.“ (str. 153)²⁸

„Obecnými obligatorními náležitostmi akcie jsou následující údaje:

- obchodní firma a sídlo společnosti,
- jmenovitá hodnota akcie,
- označení formy akcie,
- u akcie na jméno název (obchodní firmu) nebo jméno akcionáře,
- výše základního kapitálu a počet akcií k datu emise akcie,
- a datum emise.“ (str. 156)²⁹

²⁷ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

²⁸ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

²⁹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

3.3.1. Vydání akcie

Akcie může být vydána až po úplném splacení emisního kurzu nebo po zápisu zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku. Podoba akcie se rozděluje na listinnou podobu nebo zaknihovanou podobu, z pohledu právní úpravy mezi nimi neexistuje rozdíl. Listinná podoba má rub a líc (zde jsou uvedeny obligatorní údaje).

Dále můžeme akcie rozdělit podle formy na majitele a na jméno.

Akcie na majitele jsou typické neomezenou a ničím neomezenou převoditelností (například výhodou u listinných akcií je jejich úplná anonymita vlastníka).

Akcie na jméno se vyznačují možným omezením převoditelnosti těchto akcií. Výhodou pro společnost je přehled o akcionářské struktuře.

Právní úprava rozeznává dva druhy akcií a to prioritní a kmenové. Kmenové akcie jsou zcela běžnými akciemi a nejsou s nimi spojena žádná práva ani povinnosti. Majitelé prioritních akcií mají přednostní právo na dividendu, podíl na likvidačním zůstatku nebo obojí.³⁰

3.3.2. Práva a povinnosti akcionářů

„Za základní práva jsou tradičně považována:

- právo na podíl na zisku, právo na podíl na likvidačním zůstatku,
- právo zúčastnit se a hlasovat na zasedání valné hromady.

Doplňkových práv je celá řada, například právo:

- na dispozice s akciemi,
- podat k soudu návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady nebo
- vytlačit ostatní vlastníky účastnických cenných papírů ze společnosti.

³⁰ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost*. 2., aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Taktéž povinnosti akcionářů se člení do dvou základních okruhů, totiž na povinnosti základní (hlavní) a doplňkové (vedlejší).

Základní povinnosti akcionáře jsou dvě, a to povinnost loajality a povinnost vkládová.

Povinností doplňkových je vícero, například lze jmenovat povinnost:

- podrobit se usnesením valné hromady, i když s nimi akcionář nesouhlasí (nebyla-li soudně vyslovena neplatnost usnesení),
- podrobit se sistaci svého hlasovacího práva v případech uvedených v ustanovení § 186 c obchodního zákoníku,
- oznamovací,
- učinit nabídku převzetí,
- oznámení všech relevantních změn společnosti pro účely vedení seznamu akcionářů.“ (str. 216)³¹

3.4. Struktura vlastního kapitálu akciové společnosti

„Obchodním majetkem společnosti je veškerý její majetek, tímto se rozumí veškeré věci movité i nemovité, jakož i práva a jiné majetkové hodnoty. Není přitom podstatné, zda je tento majetek určen k podnikání či nikoliv.“ (str. 564)³²

Vlastní kapitál se skládá z vlastních zdrojů financování obchodního majetku společnosti. Stejně jako v jiných společnostech tak i v akciové společnosti je tvořen základním kapitálem, rezervními fondy, dalšími zajišťovacími fondy a ziskem.³³

³¹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

³² DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

³³ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

3.5. Zvýšení základního kapitálu

Zvýšení základního kapitálu je možné provést několika způsoby, jedná se o tyto činnosti:

- upsání mladých akcií,
- podmíněné zvýšení,
- zvýšení z vlastních zdrojů společnosti,
- kombinované zvýšení,
- na základě pověření představenstva.³⁴

Důležitým krokem pro rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu je vyhodnocení ekonomické situace akciové společnosti a možných pozitivních popřípadě negativních dopadů takové operace. Proces přijetí rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu má několik povinných kroků jako:

- svolání zasedání valné hromady (rozhodnutí o zvýšení základního kapitálu je výhradní pravomocí valné hromady),
- vlastní přijímání rozhodnutí valnou hromadou (usnesení musí být přijato kvalifikovanou většinou hlasů),
- obsah usnesení valné hromady (usnesení musí splňovat všechny zákonné náležitosti, je nutné rozlišit, zdali se jedná o podmíněné zvýšení základního kapitálu nebo o zvýšení kapitálu z vlastních zdrojů),
- vyloučení přednostního práva akcionářů na úpis akcií (dosavadní akcionáři mají přednostní právo na úpis akcií, toto právo však může být vyloučeno, pokud jde o důležitý zájem společnosti).

³³ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha : ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Po tomto procesu rozhodování o navýšení základního kapitálu přichází na řadu zápis usnesení valné hromady do obchodního rejstříku a zápis zvýšení základního kapitálu do obchodního rejstříku.³⁵

Zvýšení základního kapitálu upsáním mladých akcií

„Zvýšení základního kapitálu upsáním mladých akcií patří mezi tzv. efektivní zvýšení základního kapitálu, kdy společnost od upisovatelů akcií získává nový kapitál. Zvýšení základního kapitálu je možné jen tehdy, jestliže již byl splacen emisní kurz dříve emitovaných akcií bez zřetele ke skutečnosti, zda se splácel peněžitými nebo nepeněžitými vklady.“ (str. 629)³⁶

Podmíněné zvýšení základního kapitálu

„Podmíněné zvýšení základního kapitálu je vázáno na emisi vyměnitelných nebo prioritních dluhopisů, jedno bez druhého není možné. Již v samotném označení tohoto způsobu zvýšení základního kapitálu je obsažena podstata věci: v době, kdy valná hromada o podmíněném zvýšení rozhoduje, není vůbec zřejmé, zda a o kolik se reálně základní kapitál vůbec zvýší.“ (str. 630)³⁷

Zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů

Jedná se o nominální zvýšení, v tomto případě nevstupuje do společnosti nový kapitál – podnik získá zdroje z emise mladých akcií nebo zvýšením jmenovité hodnoty akcií. Při zvyšování základního kapitálu z vlastních zdrojů je však nutné dodržet několik zákonných podmínek.

³⁵ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

³⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

³⁷ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Kombinované zvýšení základního kapitálu

Ke kombinovanému zvýšení základního kapitálu dochází v případech zvýšení efektivní i nominální výše základního kapitálu. Efektivní změnou se rozumí situace, kdy se reálně změní majetková struktura společnosti. Nominální změnou se rozumí změny, které již reálně nastaly a je nutné tyto změny veřejně oznámit.³⁸

Zvýšení základního kapitálu rozhodnutím představenstva

Tento způsob je velmi oblíbený v zahraničí, zejména v USA. Nejedná se ani tak o specifickou formu zvýšení, ale spíše o zvláštní úpravu podmínek, kdy místo valné hromady rozhoduje o zvýšení základního kapitálu představenstvo. Valná hromada pověřuje představenstvo ke zvýšení základního kapitálu buď úpisem mladých akcií, nebo z vlastních zdrojů.³⁹

3.6. Snížení základního kapitálu

Snížení základního kapitálu rozlišujeme na nucené a dobrovolné. K nucenému dochází v následujících případech:

- „Společnost má ve svém vlastnictví akcie, zatímní listy a poukázky na akcie, které nabyta v souladu se zákonem, avšak nezczizila je ve lhůtách předepsaných v ustanovení § 161a odst. 1-3 a § 161b odst. 4 obchodního zákoníku, snížení se děje vždy o částku, která je rovna součtu jmenovitých hodnot emitovaných akcií a akcií zastupovaných zatímními listy a poukázkami na akcie.
- Společnost má ve svém vlastnictví akcie, zatímní listy a poukázky na akcie, které nabyta v rozporu se zákonem, avšak nezczizila je ve lhůtách předepsaných v ustanovení § 161c odst. 2 obchodního zákoníku, snížení se děje vždy

³⁸ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

³⁹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

o částku, která je rovna součtu jmenovitých hodnot emitovaných akcií a akcií zastupovaných zatímními listy a poukázkami na akcie.

- Jestliže společnost vykáže vlastní akcie v rozvaze, přičemž součet výše základního kapitálu, výše jmenovitých hodnot akcií, které byly upsány na zvýšení základního kapitálu společnosti a zvýšení základního kapitálu není v den nabytí akcií dosud zapsáno v obchodním rejstříku, a té části rezervního fondu nebo dalších rezervních fondů, které nesmí být podle zákona a stanov společnosti použity k plnění akcionářům, přesáhne výši vlastního kapitálu. V takovém případě musí společnost bez zbytečného odkladu rozhodnout o snížení základního kapitálu nejméně o částku, která je rovna rozdílu mezi výší vlastního kapitálu a součtu uvedených částek.
- V případech stanovených zvláštními zákony.“ (str. 652)⁴⁰

Způsoby snížení základního kapitálu jsou:

- využití pouze vlastních akcií,
- snížení jmenovité hodnoty akcií,
- vzetí akcií z oběhu na základě losování,
- vzetí akcií z oběhu na základě návrhu,
- upuštění od vydání akcií.

Tyto způsoby mají určité společné principy:

- přijetí rozhodnutí o snížení základního kapitálu,
- zápis usnesení valné hromady do obchodního rejstříku,
- ochrana věřitelů,
- zápis snížení základního kapitálu do obchodního rejstříku.

⁴⁰ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Snížení základního kapitálu pouze s využitím vlastních akcií, zatímních listů a poukázek na akcie

Při této formě dochází k rušení akcií, zatímních listů a poukázek na akcie ve vlastnictví společnosti, nedochází k vyplácení jakýchkoliv plnění.⁴¹

Snížení základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií

„Snížení základního kapitálu snížením jmenovité hodnoty akcií může být efektivním (vyplácí-li se plnění akcionářům z tohoto právního důvodu), avšak může být také nominálním (pokud se akcionářům nic nevyplácí) nebo i kombinovaným snížením základního kapitálu (když obchodní zákoník nevyklučuje, aby část plnění byla akcionářům vyplacena a část ponechána v majetku společnosti).“ (str. 657)⁴²

Při tomto způsobu musí dojít ke snížení jmenovité hodnoty všech emitovaných akcií bez ohledu na formu, podobu nebo druh akcie. Tento postup je v souladu se zásadou rovného zacházení s akcionáři.⁴³

Snížení základního kapitálu společnosti vzetím akcií z oběhu na základě losování

Tímto způsobem se provádí efektivní snížení základního kapitálu. Podle zákona „lze tímto způsobem snižovat základní kapitál jen tehdy, pokud stanovy společnosti v době, kdy byla upisována příslušná emise akcií, z níž mají být určeny losem stahované akcie, tento způsob snížení základního kapitálu dovolovaly.“ (str. 660)⁴⁴ Toto

⁴¹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

⁴² DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

⁴³ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

⁴⁴ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

stanovení má ochranný charakter, jde o to, aby akcionáři už v době rozhodování o tom, jestli se akcie upíší, věděli, že mohou o akcie tímto způsobem přijít.⁴⁵

Snížení základního kapitálu společnosti vzetím akcií z oběhu na základě návrhu

„Společnost může vzít z oběhu své akcie dvěma různými dílčími způsoby, a to konkrétně, snížením základního kapitálu:

- a) v rozsahu jmenovitých hodnot akcií, zatímních listů a poukázek na akcie, které budou vzaty z oběhu. Veřejný návrh smlouvy musí být v tomto případě omezen nejvyšším počtem akcií, zatímních listů a poukázek na akcie, na něž se vztahuje (§ 213c odst. 3, § 183a odst. 3 obchodního zákoníku) a
- b) o pevnou částku.“ (str. 664)⁴⁶

Volba konkrétního způsobu závisí na usnesení valné hromady. Tato forma může být efektivním nebo nominálním snížením popřípadě kombinací obou.

Snížení základního kapitálu společnosti upuštěním od vydání akcií

„Pojmově vzato se jedná o zvláštní formu efektivního snížení základního kapitálu, když společnost stahuje z oběhu jen ty akcie, které dosud nebyly splaceny, jestliže vlastníci zatímních listů je nahrazujících jsou v prodlení se splácením emisního kurzu. Jak přitom plyne z úpravy, společnost vrací celou nesplacenou část emisního kurzu. Tedy v těch případech, kdy byl emisní kurs vyšší než jmenovitá hodnota akcií, musí společnosti vrátit i tento rozdíl. Tento způsob řešení problémů s prodlévajícími vlastníky zatímních listů je pro společnost značně nepraktický, finančně nákladnější a administrativně složitý.“ (str. 667)⁴⁷

⁴⁵ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

⁴⁶ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

⁴⁷ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

3.7. Zvýšení a snížení základního kapitálu souběžně

Obchodní zákoník připouští i variantu souběžného snížení a zvýšení základního kapitálu akciové společnosti, tomuto kroku může předcházet jedno rozhodnutí valné hromady. Zákonnou úpravu rozlišujeme na obecnou a zvláštní. Obecná úprava sestává ze snížení základního kapitálu způsobem upuštění od vydání akcií nebo s využitím pouze vlastních akcií, zatímních listů a poukázek na akcie přičemž způsob zvýšení základního kapitálu není určen.⁴⁸

Zvláštní úprava „představuje nominální snížení základního kapitálu zjednodušeným způsobem a zvýšení základního kapitálu upsáním mladých akcií na základě veřejné nabídky.“ (str. 674)⁴⁹

Finanční zdraví, stabilitu a prosperitu akciové společnosti je možné posuzovat celou řadou nástrojů finanční analýzy.

4. Finanční analýza

Úkolem finanční analýzy je poskytnutí informací o finančním zdraví podniku, zobrazení stavu, ve kterém se nachází k okamžiku ocenění a informování o možném budoucím vývoji. Slouží také k identifikaci možných rizik, spojených s podnikáním.

„Finanční analýza se opírá převážně o informace, které čerpá z účetní závěrky podniku. Obsah účetní závěrky je závazně upraven opatřením Ministerstva financí, které vychází jednak ze zákona č.563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, jednak z postupů účtování. Účetní závěrku v soustavě podvojného účetnictví tvoří podle § 18 odst. 1:

- rozvaha,
- výkaz zisku a ztrát,
- příloha.“ (str. 40)⁵⁰

⁴⁸ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

⁴⁹ DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

Podklady nutné ke zpracování finanční analýzy se nacházejí také ve výročních zprávách. Účetní jednotky, podléhající auditu, vyhotovují podle zákona o účetnictví výroční zprávu. Obsah výroční zprávy musí ověřit auditor.⁵¹

V praxi se používá horizontální a vertikální analýza, dále poměrová analýzy (ukazatele rentability, aktivity, zadluženosti, likvidity, produktivity práce, kapitálového trhu) a analýza pracovního kapitálu atd.⁵²

4.1. Horizontální a vertikální analýza

Finanční analýza vychází z vertikálního a horizontálního rozboru finančních výkazů. Zatímco horizontální analýza sleduje vývoj zkoumané veličiny v určitém časovém období, vertikální analýza sleduje strukturu finančního výkazu vztaženou k nějaké smysluplné veličině.⁵³

„Horizontální (vodorovná) analýza sleduje vývoj položek účetních výkazů v čase, hodnotí stabilitu a vývoj z hlediska přiměřenosti ve všech položkách, sílu vývoje. Horizontální analýza představuje hledání odpovědí na otázku: Jak se mění příslušná položka v čase?

Horizontální analýzu lze provádět dvěma základními způsoby, kdy sledujeme:

- relativní růst hodnoty položky rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, tj. poměříme hodnotu v období **n** k hodnotě v období minulém (**n-1**), provádíme podílovou analýzu,

⁵⁰ KISLINGEROVÁ, E. *Oceňování podniku*. Praha: C. H. Beck, 2001. 367 s. ISBN 8071795291.

⁵¹ KISLINGEROVÁ, E. *Oceňování podniku*. Praha: C. H. Beck, 2001. 367 s. ISBN 8071795291.

⁵² KISLINGEROVÁ, E. *Finanční analýza : krok za krokem*. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 8071797138.

⁵³ KISLINGEROVÁ, E. *Finanční analýza : krok za krokem*. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 8071797138.

- nebo absolutní růst hodnoty položky rozvahy nebo výkazu zisku a ztráty, tj. sledujeme rozdíl položky v období n a $n - 1$, provádíme rozdílovou analýzu.“ (str. 152)⁵⁴

„Vertikální (svislá) analýza sleduje proporcionalitu položek účetních výkazů vůči základní veličině, hledá odpovědi na otázky:

- Mění se při vývoji firmy vzájemné proporce jednotlivých položek?
- Je struktura majetku, kapitálu i tvorby zisku stabilní, nebo dochází k nějakému vývoji?

Cílem vertikální analýzy je určit podíl jednotlivých majetkových složek na celkových aktivech, podíl jednotlivých zdrojů na financování celkových pasiv, podíl jednotlivých položek výsledovky na tržbách.“ (str. 153)⁵⁵

4.2. Poměrové analýzy

Poměrová analýza ukazuje vzájemný poměr mezi jednotlivými položkami. K nejvíce sledovaným ukazatelům v poměrové analýze patří ukazatel rentability, který informuje o tom, jakého efektu bylo dosaženo vloženým kapitálem.

Obecný tvar:

$$\text{výnos} / \text{vložený kapitál}$$

- Ukazatele aktivity měří úspěšnost využití aktiv podniku. Ukazatele se zaměřují na obrátkovost (rychlost obratu) nebo dobu obratu.
- Ukazatele zadluženosti zobrazují vztah mezi cizími zdroji a vlastními zdroji.

⁵⁴ SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing a. s., 2008. 256 s. ISBN 8024724243.

⁵³ SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing a. s., 2008. 256 s. ISBN 8024724243.

⁵⁵ SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing a. s., 2008. 256 s. ISBN 8024724243.

- Ukazatele likvidity se používají pro zobrazení celkové likvidity, běžné likvidity nebo kapitalizace podniku.
- Ukazatele produktivity práce zobrazují výkonnost podniku ve vztahu k nákladům na zaměstnance.
- Ukazatele kapitálového trhu vytvářejí informace o tom, jak společnost hodnotí trh.
- Hodnotové ukazatele výkonnosti zobrazují ekonomický zisk, zahrnují implicitní náklady do výsledku hospodaření firmy.⁵⁶

Kromě horizontální a vertikální analýzy můžeme provést ve spojitosti s vlastním kapitálem následující analýzy:

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE)

„ROE vyjadřuje efektivnost reprodukce vlastního kapitálu vloženého vlastníky. Sleduje, kolik čistého zisku připadá na jednu korunu investovanou vlastníky společností.“ (str. 162)⁵⁷

$$\text{ROE} = \text{čistý zisk} / \text{vlastní kapitál}$$

Koeficient samofinancování

„Ukazatel sleduje dlouhodobou stabilitu společnosti, tedy to, jakým způsobem společnost financuje svá aktiva. Měl by být posuzován v návaznosti na rentabilitu. Vysoká hodnota znamená vysokou stabilitu společnosti, ale vzhledem k tomu, že vlastní kapitál je nejdražším způsobem financování, má vysoká hodnota tohoto ukazatele nepříznivý vliv na rentabilitu společnosti. Naopak nízká hodnota ukazatele znamená podnikání s vyšším rizikem úpadku, ale přináší vyšší zisky pro akcionáře nebo podílníky. Je opakem ukazatele celkové zadluženosti. Není efektivní, aby veškeré potřeby

⁵⁶ KISLINGEROVÁ, E. *Finanční analýza : krok za krokem*. Praha: C. H. Beck, 2008. 135 s. ISBN 8071797138.

⁵⁷ SCHOLLEOVÁ, H. *Ekonomické a finanční řízení pro neekonomy*. Praha: Grada Publishing a. s., 2008. 256 s. ISBN 8024724243.

byly kryty vlastními zdroji. Doporučuje se, aby hodnota neklesla pod 30%.“ (str. 158)⁵⁸

Koefficient samofinancování = Vlastní kapitál / celková aktiva

Poměr vlastního a cizího kapitálu neboli finanční páka

Ukazatel zobrazuje riziko podniku, „pokud společnost dokáže s vypůjčenými prostředky vydělávat více, než kolik zaplatí na úrocích, rapidně se zvyšuje rentabilita vlastního kapitálu.“ (str. 159)⁵⁹

Finanční páka = vlastní kapitál / cizí kapitál

5. Charakteristika podniku Pivovary Staropramen a. s.

V praktické části práce jsou využity data z výročních zpráv společnosti Pivovary Staropramen a. s. z let 2006-2009. Pivovary Staropramen a. s., jsou druhým největším producentem piva v České republice, své produkty vyváží do cca 30 zemí světa. Veškeré zde uvedené informace jsou čerpány z primárních zdrojů: výročních zpráv společnosti, obchodního rejstříku České republiky a webových stránek společnosti Pivovary Staropramen a. s..

Číselné údaje jsou uváděny v tis. Kč (pokud není uvedeno jinak).

5.1. Představení společnosti

Společnost Pivovary Staropramen a. s. (dříve obchodní firma Pražské pivovary a. s.) byla založena 5. května 1992 jako akciová společnost podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku v tehdy platném znění a je zapsána v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze pod spisovou zn.: odd. B, vložka 1512. Sídlo společnosti je v Nádražní 84, Praha 5, IČ: 45273693.

⁵⁸ DVOŘÁČEK, J. *Interní audit a kontrola*. Praha: C. H. Beck, 2003. 201 s. ISBN 8071798053.

⁵⁹ DVOŘÁČEK, J. *Interní audit a kontrola*. Praha: C. H. Beck, 2003. 201 s. ISBN 8071798053.

Podnikání akciové společnosti Pivovary Staropramen a. s. se zabývá (v souladu se stanovami čl. 5) pivovarnictvím a sladovnictvím, hostinskou činností, výrobou, obchodem a službami neuvedenými v přílohách 1 až 3 Živnostenského zákona a činností účetních poradců, vedení účetnictví, vedení daňové evidence.⁶⁰

5.1.1. Historie společnosti

Pivovar na Smíchově byl založen v roce 1868, samotná výroba piva ale začala až o několik let později. Podobně na tom byl i pivovar Ostravar, který vznikl v roce 1896, první várka piva zde byla uvařena v roce 1898.

Začátkem století zažívaly pivovary růst a rozvoj, v roce 1911 byla značka Staropramen poprvé zaregistrována. O tři roky později však v důsledku vypuknutí první světové války, zažívají pivovary vleklou krizi.

V období první republiky se potácejí pivovary Ostravar a Braník na pokraji krize, zatímco Staropramen se stává největším producentem piva v Československu.

Po druhé světové válce v době plánovaného hospodářství se staly pivovary Staropramen a Ostravar hlavními dodavateli piva pro Prahu a Ostravu.

V roce 1992 vznikla společnost Pražské pivovary a. s., která vlastnila pivovary Braník a Staropramen. V roce 1997 přichází do společnosti pivovar Ostravar. Výroba piva Braník je přesunuta do areálu společnosti Staropramen. V zájmu budování a vylepšení firemní identity mění Pražské pivovary a. s. v roce 2002 název za Pivovary Staropramen a. s..

V současné době je společnost Pražské pivovary a. s. druhým největším producentem a exportérem piva v České republice.⁶¹

⁶⁰ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

⁶¹ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

5.1.2. Portfolio společnosti

Do portfolia společnosti Pivovary Staropramen a. s., patří značky:

- Staropramen (produkty Staropramen Světlý, Staropramen Ležák, Staropramen Černý, Staropramen Granát, Staropramen Nealko, Staropramen Ležák.
- Braník (Braník Světlý, Braník Ležák, Braník Světlý – plechovka 0,5 l, balení Braník Shrinkfoil)
- Velvet (Velvet čepovaný)
- Ostravar (Ostravar Originál, Ostravar Premium)
- Stella Artois (v licenci, Stella Artois – 0,5 l, Stella Artois Nealko, Stella Artois – plechovka)
- Belgické speciály (Hoegaarden white, Leffe Bruin)
- Ostatní značky (Sládkův Měšťan, Vratislav)⁶²

5.2. Organizační struktura společnosti

Vedení společnosti Pivovary Staropramen a.s.

Generální ředitel - Zbyněk Kovář

Ředitel obchodu On-trade - Petr Kovařík

Ředitel obchodu Off-trade - Jaroslav Vích

Ředitel marketingu – Petr Skopalík

Ředitel logistiky a distribuce - Pavel Sysel

Ředitelka právního oddělení a vnějších vztahů - Edita Šilhánová

Ředitelka oddělení lidských zdrojů – Zdeňka Studená

Ředitel výroby – Zdeněk Lux

Ředitelka financí – Lucie Muchová

⁶² Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

Představenstvo

Předseda - Zbyněk Kovář

Místopředseda - Edita Šilhánová

Člen - František Šámal

Dozorčí rada

Předseda - Jan Mačejevský

Členové - Petr Kovařík, Robert Kužela, Radim Foltýn, Ivana Sajverová, Radek Bína

Dozorčí rada společnosti Pivovary Staropramen a. s., pravidelně sleduje podnikatelskou činnost společnosti, výkon působnosti představenstva, dodržování obecně platných předpisů, stanov společnosti a usnesení valných hromad. Členové dozorčí rady mají k dispozici pravidelné měsíční finanční zprávy a zprávy o prodejních výsledcích. Dále členové dozorčí rady přezkoumávají čtvrtletní bilance a jsou jim předkládány zprávy o plnění rozpočtu. V pravomoci dozorčí rady společnosti Pivovary Staropramen a. s., je také projednávání rozpočtu na příští období. Povinností je potom vyjádřit své stanovisko k účetní závěrce, k návrhu představenstva na rozdělení zisku, ke zprávě o vztazích mezi ovládající a ovládanou osobu na valné hromadě.⁶³

5.3. Vlastnická struktura

Podle údajů z roku 2009 má ve vlastnictví následující nemovitosti:

- pivovar v Praze 5 na Smíchově
- pivovar v Ostravě
- a skladový areál v Praze – Radotín.

⁶³ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

„Společnost není závislá na žádných patentech, licencích, průmyslových, obchodních nebo finančních smlouvách či nových výrobních procesech, které by měly zásadní význam pro podnikatelskou činnost nebo ziskovost společnosti. V současné době společnost nevede žádný významný soudní spor, jehož výsledek by mohl mít závažný vliv na její podnikatelskou činnost. Společnost v účetním období roku 2009 ani ve třech předcházejících účetních obdobích nepřerušila svoji podnikatelskou činnost.

Jediným akcionářem společnosti Pivovary Staropramen a. s., (v roce 2008) je společnost Interbrew Central European Holding B. V., která je součástí globální pivovarnické skupiny Anheuser-Busch InBev. Tato společnost ještě jako hlavní akcionář využila možnosti dané ustanovením § 1831 a následně zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, a požádala představenstvo společnosti Pivovary Staropramen a. s. o svolání mimořádné valné hromady, která by rozhodla o jeho návrhu na přechod veškerých akcií společnosti na tohoto hlavního akcionáře. Mimořádná valná hromada, konaná 26. srpna 2005, přijala usnesení o přechodu akcií na hlavního akcionáře a byl podán návrh na zápis tohoto usnesení do obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze. Řízení o zápisu bylo přerušeno z důvodu řízení u Ústavního soudu ohledně návrhu na zrušení novely obchodního zákoníku, zákona č. 216/2005 Sb., umožňující přechod veškerých akcií na hlavního akcionáře. Ústavní soud v březnu 2008 zamítl návrh na zrušení tohoto zákona, a v návaznosti na tuto skutečnost byla společnost Interbrew European Holding B. V. zapsána do obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze jako jediný akcionář společnosti Pivovary Staropramen a. s., a přešlo na ni vlastnictví k veškerým akciím této společnosti. Na počátku roku 2009 byl zahájen proces výplaty protiplnění minoritním akcionářům. Jediným akcionářem společnosti Pivovary Staropramen a. s., byla do prosince 2009 holandská společnost Interbrew Central Europe Holding B. V.. Tato společnost prodala v prosinci celý svůj akcionářský podíl společnosti Starbev Czech Republic s. r. o., vlastněné společností Starbev Netherlands B. V., a společností Starbev Sarl. Společnost Pivovary Staropramen a. s. se tak stala členem nově vzniklé pivovarské skupiny StarBev.“⁶⁴

⁶⁴ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

Vlastníkem společnosti je tedy od roku 2009 společnost Starbev, která působí i na Slovensku, v Maďarsku, Bulharsku, Rumunsku, Chorvatsku, Srbsku, Bosně. Sídlo společnosti Starbev je v Praze.

V roce 2009 vlastnila společnost Pivovary Staropramen a. s. tyto podniky:

- Staropramen Slovakia s. r. o. se sídlem Tomášikova 30, Bratislava 821 01, Slovenská republika
- InBev s. r. o. – od 6. 1. 2010 Starbev s. r. o. se sídlem Tomášikova 30, Bratislava 821 01, Slovenská republika
- InBev s. r. o. – od 28. 12. 2009 Starbev s. r. o. se sídlem Nádražní 84, 150 54 Praha 5, Česká republika

Ve všech zmíněných společnostech má společnost Pivovary Staropramen a. s. 100 % majetkový podíl.

Pro srovnání v roce 2006 měla společnost Pivovary Staropramen a. s. 100 % majetkové podíly v těchto společnostech:

- Staropramen – Slovakia s. r. o. se sídlem Trnavská cesta 82, 821 02 Bratislava, Slovenská republika
- Staropramen Polska sp. z o. o. w likwidacji se sídlem ul. Gleboka 25, Ciezsyn, Polsko
- InBev s. r. o. se sídlem Trnavská cesta 82, 821 02 Bratislava, Slovenská republika
- InBev, sp. z o. o. w likwidacji se sídlem ul. Glekoba 25, Ciezsyn, Polsko
- InBev s. r. o. se sídlem Nádražní 84, 150 54 Praha 5, Česká republika

V únoru 2008 došlo k výmazu společnosti Staropramen Polska, Sp. z o. o. w likwidacji a InBev Sp. z o. o. w likwidacji z obchodního rejstříku Polské Republiky, a tím byla ukončena jejich likvidace.

Základní kapitál společnosti činí 3 434 948 800 Kč a je zcela splacen. Základní kapitál je rozdělen na 137 397 952 akcií o nominální hodnotě 25 Kč. Jedná se o kmenové akcie na majitele v zaknihované podobě. Akcie v počtu 13 644 746 ks (ISIN CZ0005111054) a akcie v počtu 123 753 206 ks (ISIN 770970000293) nejsou veřejně obchodovatelné.⁶⁵

5.4. Hlavní finanční ukazatele v letech 2006 – 2009

Příloha č. 1, zobrazuje hlavní finanční ukazatele, tak jak je uvádí výroční zpráva společnosti Pivovary Staropramen a. s..

Z údajů vyplývá, že společnost byla v roce 2009, stejně jako jiné firmy, zasažena hospodářskou krizí. Byl zaznamenán pokles prodeje piva v hektolitrech a také export piva do zahraničí. Pozvolný nárůst ukazatelů, tak vystřídal propad některých položek. Společnost však tento propad čekala a připravila se na něj strategií podpory prodeje klíčové značky Staropramen. V roce 2009 se také snížil počet zaměstnanců, zatímco výsledek hospodaření výrazně vzrostl. Je také vidět že výše dividendy připadající na jednu akcii byla ve sledovaném období nulová a společnost neměla žádný nerozdělený zisk. Ostatní body ukazatelů budou rozebrány v dalších částech práce.

5.5. Rozvaha společnosti k 31. 12. 2006 až 31. 12. 2009

Z rozvahy k 31. 12. 2006 v příloze II. je patrné, že v oblasti aktiv měla společnost největší nárůst (investice) v dlouhodobém hmotném majetku a další peněžní zdroje v krátkodobých pohledávkách. Co se týče pasiv, tak největší podíl tvořil základní kapitál a krátkodobé závazky. Zajímavý je pokles krátkodobého finančního majetku oproti roku 2005 o 772 213 tis. Kč, což bylo způsobeno snížením množství peněz na účtu - bankovní účet. V rozvaze je také zaznamenán pokles krátkodobých závazků oproti minulému roku, příčinou byl pokles závazků z podstatného vlivu.

⁶⁵ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

Rozvaha k 31. 12. 2007, která se nachází v příloze III. zobrazuje nárůst aktiv oproti minulému účetnímu období, což bylo způsobeno nárůstem krátkodobého finančního majetku (bankovní účty). Výše dlouhodobého hmotného majetku zůstala téměř nezměněna. Pokles zaznamenaly dlouhodobé pohledávky, příčinou bylo snížení hodnoty na účtu odložené daňové pohledávky. Na straně pasiv je možné sledovat nárůst cizích zdrojů vyvolaný zvýšením krátkodobých závazků.

Rozvaha k 31. 12. 2008 se nachází v příloze IV., dá se říci, že stejně jako v předchozích letech i v roce 2008 patřil největší podíl dlouhodobého majetku podniku dlouhodobému hmotnému majetku a v oblasti oběžných aktiv měly největší podíl krátkodobé pohledávky. Ostatní ukazatele aktiv měly více či méně stejnou hodnotu jako v předchozím roce. Při pohledu na pasiva je vidět velké snížení na účtu výsledek hospodaření minulých let.

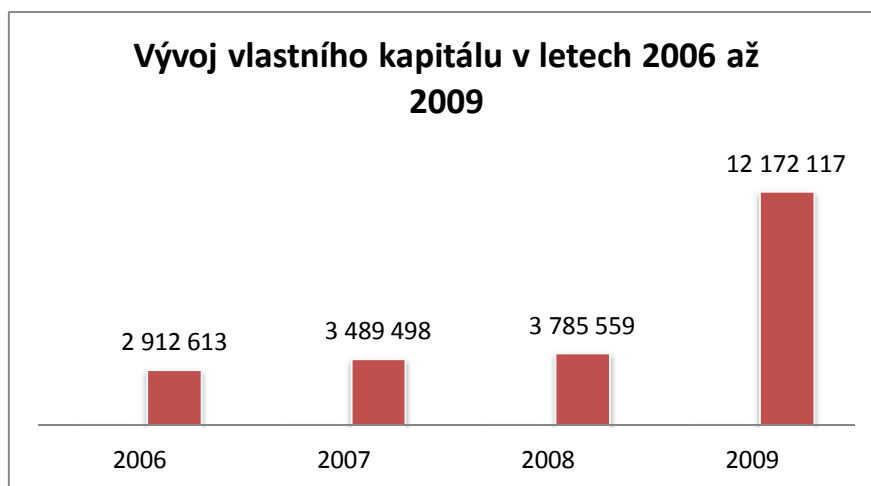
Příloha V. obsahuje rozvahu společnosti Pivovary Staropramen a. s. k 31. 12. 2009, v tomto roce zaznamenal majetek společnosti rozsáhlé změny, zejména je patrný nárůst hodnoty dlouhodobého hmotného majetku, celkem o 9 440 363 tis. Kč. Při pohledu do rozvahy v plném rozsahu je vidět, že rozdíl byl způsoben nárůstem hodnoty na účtu oceňovací rozdíl k nabytému majetku, jehož stav byl v roce 2008 13 932 tis. Kč, zatímco v roce 2009 to bylo 9 780 300 tis. Kč. Jiné ukazatele na straně aktiv nezaznamenaly výrazné změny, kromě zvýšení krátkodobého finančního majetku. Nárůstem aktiv musela být logicky zasažena i rozvaha na straně pasiv. Způsobené změny vyvolaly nárůst vlastního kapitálu, konkrétně účet oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách. Účet obsahuje oceňovací rozdíly při uplatnění reálné hodnoty při přeměně účetní jednotky formou akvizice a to na základě ustanovení § 73 zákona č. 125/2008 Sb. zákon o přeměnách obchodních společností a družstev, kde je uvedena povinnost stanovit hodnotu čistého obchodního jmění znalecm, formou znaleckého posudku, která je zároveň zohledněna ve smyslu ustanovení § 27 odst. 3 ve spojení s § 24 odst. 2 písm. b) zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.⁶⁶ Oproti minulému roku se také projevil nárůst cizích zdrojů a to v důsledku vzniku dlouhodobých závazků, růstu na účtu odložené daňové závazky o 1 845 379 tis. Kč.

⁶⁶ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-20-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

5.6. Vývoj vlastního kapitálu společnosti

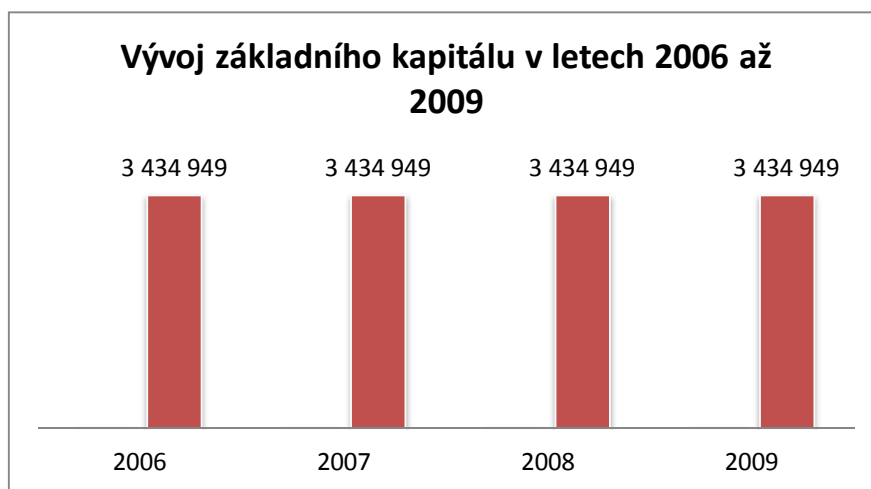
Vývoj vlastního kapitálu společnosti v letech 2006 až 2009 Pivovary Staropramen a. s., je zobrazen v příloze VI. Na následujících grafech je uveden vývoj vybraných položek pasiv společnosti.

Obrázek 1.

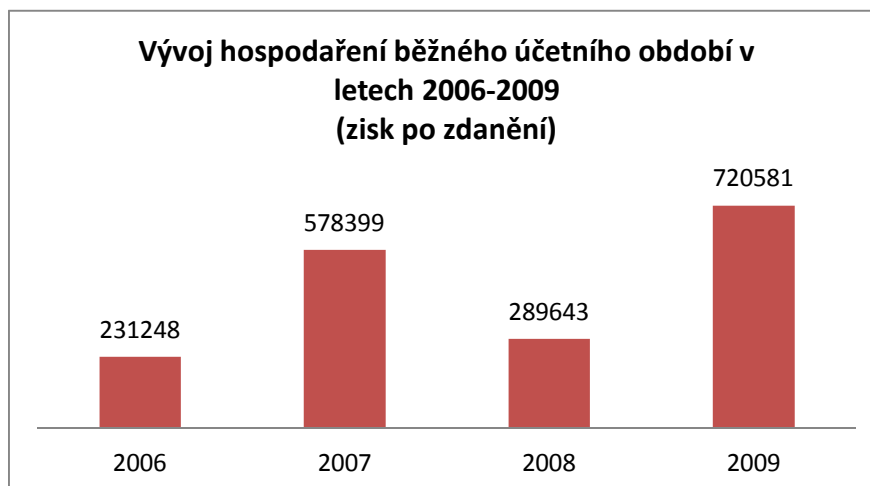
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 2.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 3.

Zdroj: vlastní zpracování

Položka na straně pasiv – vlastní kapitál podniku, zaznamenávala v období od roku 2006 až 2009 trvalý růst. Rozdíl mezi rokem 2006 a 2009 tvořil 9 259 504 tis. Kč. Základní kapitál společnosti Pivovary Staropramen a. s., nedoznal během sledovaného období žádných změn. Nedošlo ke změnám základního kapitálu, nulové hodnoty vykazovaly také vlastní akcie a vlastní obchodní podíly.

Naproti tomu složení kapitálových fondů bylo v jednotlivých letech různé a kopírovalo hodnoty účtu oceňovací rozdíly z přecenění majetku. Pokles vykazovaly kapitálové fondy společnosti v roce 2007, v ostatních letech došlo k jejich nárůstu. Největší hodnoty bylo dosaženo v roce 2009 a to 7 874 027 tis. Kč, v důsledku změny na účtu A II. 4 – oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách majetku.

Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku charakterizuje průběžný růst, v roce 2006 byla jejich celková hodnota 86 869 tis. Kč, zatímco v roce 2009 to bylo 142 560 tis. Kč. Největší nárůst v absolutní hodnotě byl zaznamenán v roce 2008 a to o 28 920 tis. Kč oproti roku 2007. Zákonný rezervní fond vykazoval také růst, v roce 2006 byla jeho hodnota 86 440 tis. Kč, o rok později 98 002 tis. Kč, v roce 2008 126 922 tis. Kč a v roce 2009 už 141 404 tis. Kč. Statutární a rezervní fond zvýšil svoji hodnotu ve sledovaném období o více než dvojnásobek.

Co se týče ukazatelů výsledku hospodaření minulých let, tak zde se během sledovaného období průběžně snižovala záporná hodnota až na nulu, z původních

– 841 540 tis. Kč v roce 2006, na – 623 154 tis. Kč v roce 2007, až – 74 875 tis. Kč v roce 2008. Výsledek hospodaření minulých let byl složen z neuhrazené ztráty minulých let.

Výsledek hospodaření běžného období dosáhl hodnoty 231 248 tis. Kč v roce 2006, vysoký nárůst zaznamenal v roce 2007 hodnotou 578 399 tis. Kč, výsledek hospodaření běžného období však v následujícím roce 2008 poklesl na 289 643 tis. Kč, ale v roce 2009 dosáhl rekordní výše 720 581 tis. Kč.

Výše uvedené údaje z kapitoly 5. 6. mohou být také interpretovány na tabulkách z příloh VII., VIII., IX., X., kde jsou zobrazeny průběžné změny vlastního kapitálu ve společnosti v jednotlivých letech.

Ve sledovaném období nedošlo k žádným pohybům základního kapitálu (základní kapitál tedy nebyl zvýšen ani snížen). Naproti tomu na účtech zisk běžného období, neuhrazená ztráta, zákonný rezervní fond, sociální fond, rozdíly z přecenění majetků a závazků docházelo k pravidelným změnám. V každém roce bylo čerpáno ze sociálního fondu, taktéž plynuly příděly do zákonného rezervního fondu. V roce 2009 došlo k výplatě dividend v hodnotě 199 086 tis. Kč.

5.7. Ostatní ukazatele

Obrázek 4.

Plánované rozdělení zisku vytvořeného v běžném období				
Rok	2006	2007	2008	2009
Zisk z běžného období	231 248	578 399	289 643	720 581
Příděl do zákonného rezervního fondu	-11 562	-28 920	-14 482	-36 029
Úhrada ztrát minulých období	-219 686	-549 479	-74 875	-1 200
Nerozdělený zisk	0	0	200 286	683 352

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č. 4 zobrazuje plánované rozdělení zisku v běžném období v jednotlivých letech. Menší část plynula do zákonného rezervního fondu, zatímco větší část zisku byla použita na úhradu ztrát minulého období nebo slouží jako nerozdělený zisk.

Obrázek 5.

Pohyby na účtu Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků				
	2006	2007	2008	2009
Zůstatek k 1. 1.	-2 161	1 087	615	7 961
Změna reálné hodnoty v dlouhodobém Majetku	3 248	-472	7 346	-1 077
Zůstatek k 31.12.	1 087	615	7 961	6 884

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek č. 5 zachycuje, jak ovlivňovaly změny reálné hodnoty dlouhodobého majetku účet oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků. K záporným změnám došlo v letech 2007 a 2009. Zatímco pozitivní trend je možné sledovat v letech 2006 a 2008. Zvláště zajímavý je nárůst hodnoty v roce 2008 z 615 tis. Kč na 7 346 tis. Kč.

Obrázek 6.

Složení oceňovacích rozdílů z přecenění majetku a závazků				
	2006	2007	2008	2009
Staropramen Slovakia s. r. o.	1 099	6 609	7 941	6 867
Staropramen Polsko, Sp. Z o. o. (Polsko)	-6	6	0	0
InBev, Sp. Z o. o.	-7	1	0	0
Inbev s. r. o. (Slovensko)	1	-1	20	17
Celkem k 31. 12.	1 087	615	7 961	6 884

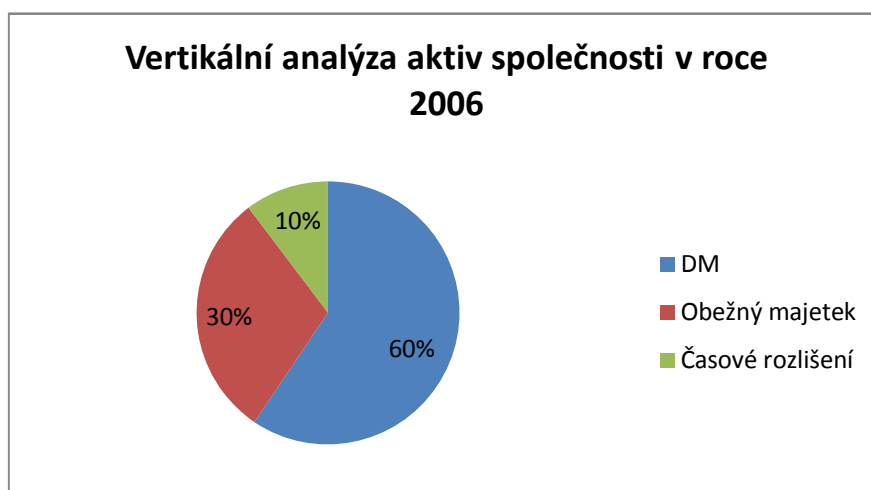
Zdroj: vlastní zpracování

V tabulce č. 6 je zobrazen rozdíl mezi složením oceňovacích rozdílů z přecenění majetku a závazků v jednotlivých zemích, kde společnost působí. Je patrné, že největší podíl tvoří slovenská společnost Staropramen Slovakia s. r. o..

5.8. Finanční analýza společnosti

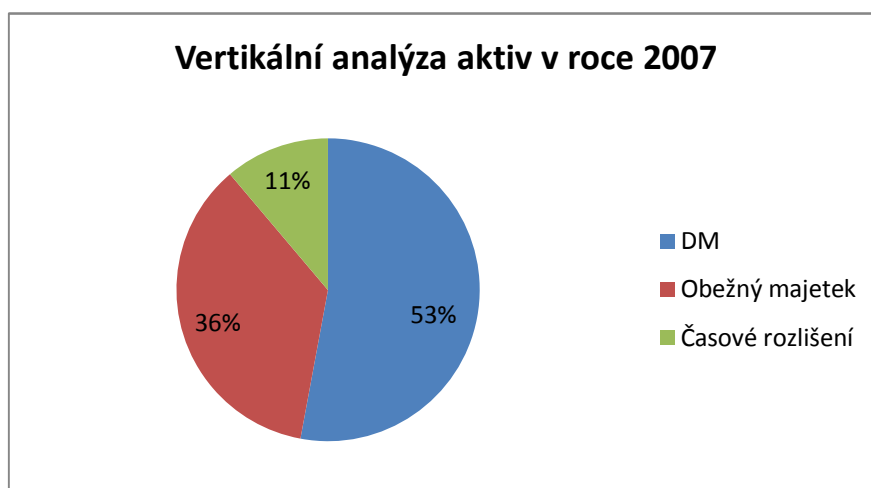
Kompletní vertikální analýza společnosti je zobrazena v příloze XI., následující obrázky č. 7-14 zobrazují vertikální analýzu aktiv a pasiv společnosti v jednotlivých letech.

Obrázek 7.

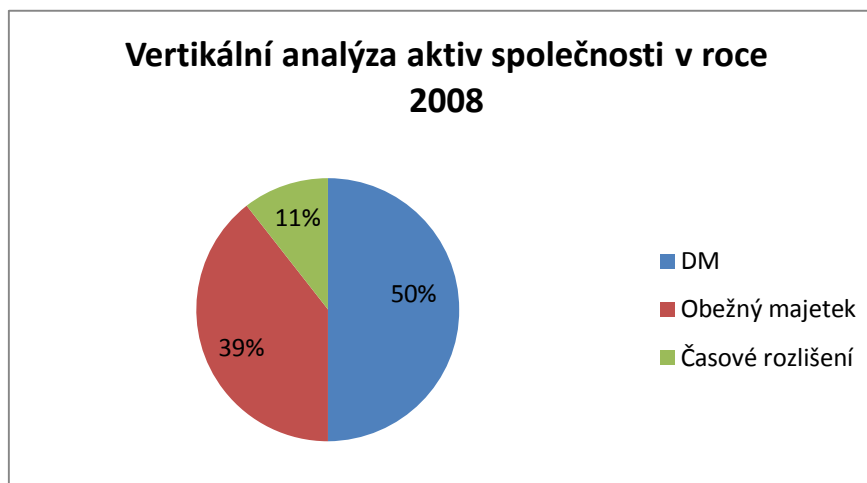
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 8.

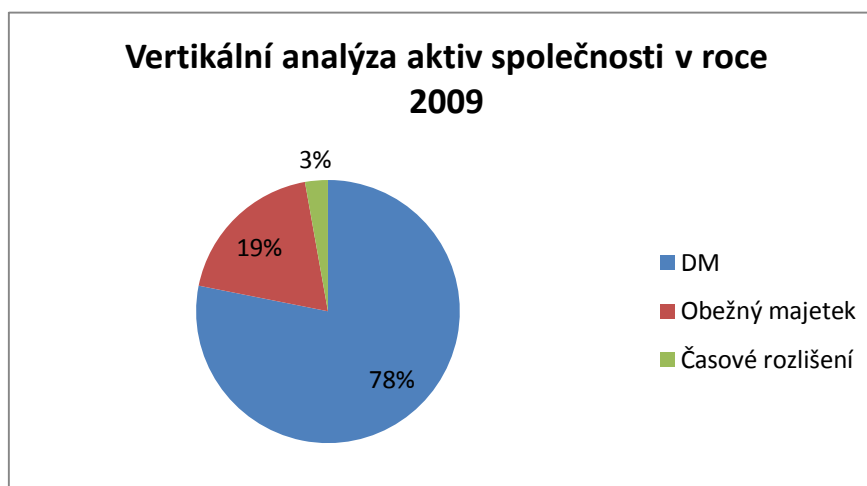
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 9.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 10.

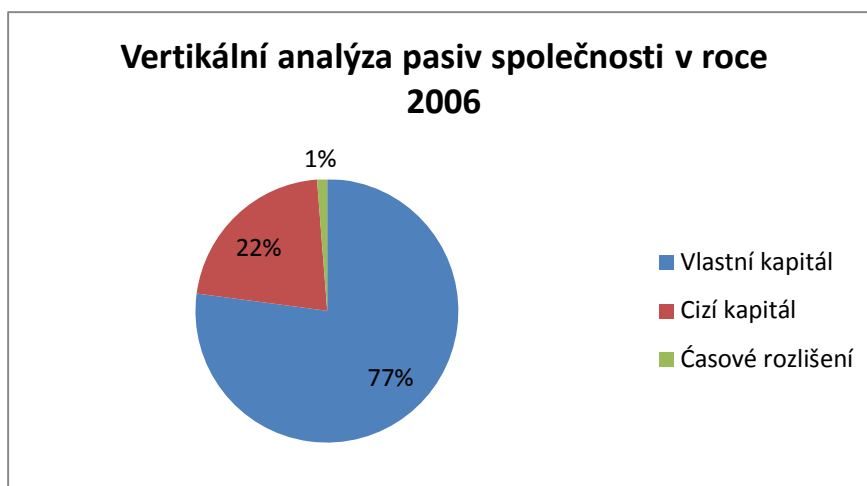

Zdroj: vlastní zpracování

Z vertikální analýzy rozvahy – části aktiv je možné vysledovat nadpoloviční podíl dlouhodobého majetku v aktivech firmy, tento podíl od roku 2006 klesal z původních 60 % v roce 2006 na 50 % v roce 2008, v nadcházejícím roce 2009 však zaznamenal prudký nárůst na celkových 78 %. A to hlavně na úkor časového rozlišení, jehož podíl na celkových aktivech se v předchozích letech pohyboval okolo 10 %. Vývoj obežného majetku dosáhl maxima v roce 2008 hodnotu 39 %. V nadcházejícím roce se však podílel obežný majetek na celkových aktivech pouze 19 %. Je možné konstatovat, že v letech 2006 až 2008 nedošlo k výrazným změnám v podílech

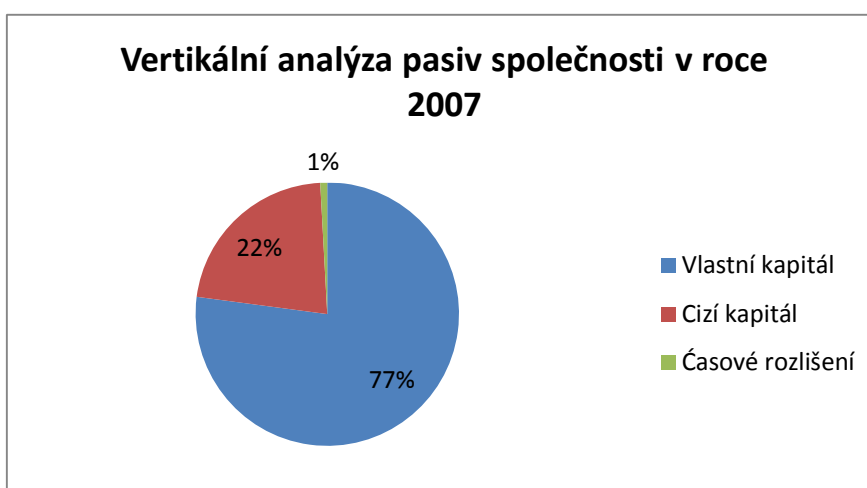
dlouhodobého majetku, oběžného majetku a časového rozlišení na celkových aktivech společnosti Pivovary Staropramen a. s.. Výrazná změna nastala až v roce 2009.

Obrázek 11.

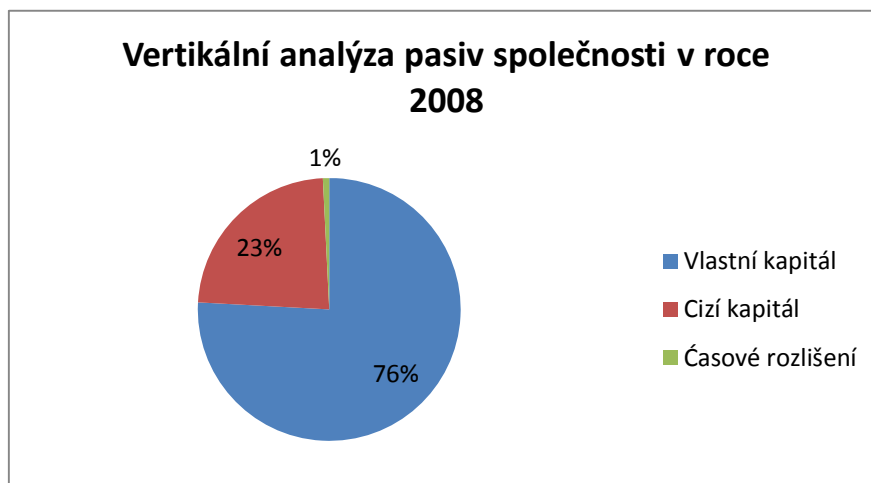
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 12.

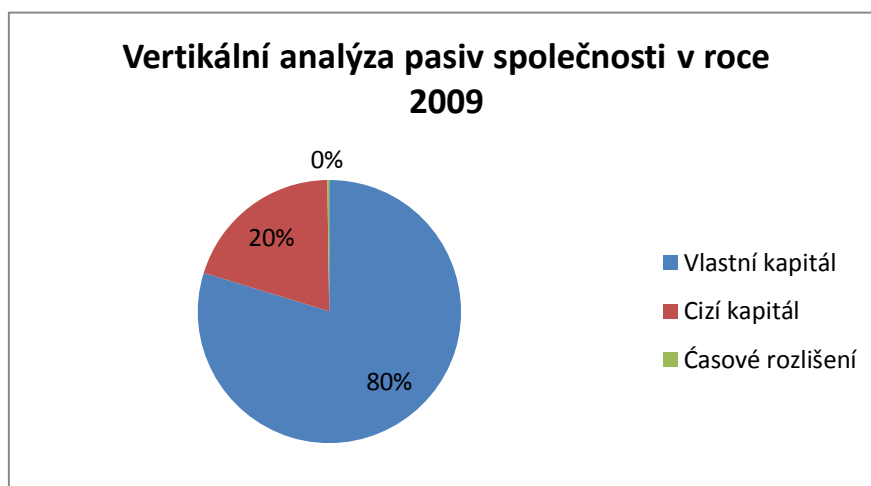
Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 13.

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 14.

Zdroj: vlastní zpracování

V oblasti pasiv hrál ve sledovaném období výraznou roli vlastní kapitál společnosti, jeho podíl na celkových pasivech společnosti se pohyboval v letech 2006 až 2009 v rozmezí 76 až 80 procent. Pouze zanedbatelnou roli hrálo časové rozlišení (v roce 2009 dosáhlo dokonce téměř nulové hodnoty). Cizí kapitál byl v podniku přítomen 22 % v letech 2006 a 2007, celkem 23 % v roce 2008 a 20 % v roce 2009, cizí zdroje se tedy podílí na financování pouze v menší míře. Podíly jednotlivých složek na celkových pasivech se tedy nijak výrazně neměnily v průběhu sledovaného období. Z výše uvedených zjištění vyplývá značná důležitost vlastního kapitálu ve společnosti Pivovary Staropramen a. s..

Obrázek 15.

Horizontální analýza				
Položka	2008 v tis.	2009 v tis.	změna v tis. Kč	změna v %
Aktiva celkem	4 990 859	15 261 761	10 270 902	305,79%
DM	2 494 257	11 925 080	9 430 823	478,10%
Oběžný majetek	1 968 158	2 905 513	937 355	147,63%
Časové rozlišení	528 444	431 168	-97 276	81,59%
Pasiva celkem	4 990 859	15 261 761	10 270 902	305,79%
Vlastní kapitál	3 785 559	12 172 117	8 386 558	321,54%
Cizí kapitál	1 165 564	3 052 522	1 886 958	261,89%
Časové rozlišení	39 736	37 122	-2 614	93,42%

Zdroj: vlastní zpracování

Horizontální analýza je zobrazena na obrázku č. 15. Je z ní patrné, že v roce 2009 zaznamenala aktiva i pasiva obrovskou změnu oproti roku 2008 (jak již bylo výše uvedeno) a to celkem o 305,79%. Dlouhodobý majetek dokonce vzrostl o 478,1%. Vysvětlení této významné skutečnosti nalezneme v účetní závěrce sestavené ke dni 31. 12. 2009, který předcházela rozhodnému dni fúze sloučením a na základě § 73 č. 125/2008 Sb., zákona o přeměnách obchodních společností a družstev, musela být hodnota čistého obchodního jmění stanovena znalcem, formou znaleckého posudku. Tímto vznikl přírůstek dlouhodobého hmotného majetku (oceňovací rozdíl k nabytému majetku) resp. vlastního kapitálu (oceňovací rozdíl z přecenění při přeměnách) ve výši 7 867 143 mil. Kč. Pokud by ke dni 1. 1. 2010 nedošlo k fúzi sloučením a tato skutečnost by nebyla zapsána do obchodního rejstříku, uvedená účetní závěrka nebude platná a společnost sestaví účetní závěrku k 31. 12. 2009 bez zohlednění přecenění obchodního jmění.

Pokles byl zaznamenán v oblasti časového rozlišení a to u pasiv i aktiv. Mírně vzrostl i oběžný majetek a cizí kapitál.

Obrázek 16.

Ukazatel rentability vlastního kapitálu				
	2006	2007	2008	2009
EAT (výsledek hospodaření b. o.)	231 248	578 399	289 643	720 581
Vlastní kapitál	2 912 613	3 489 498	3 785 559	12 172 117
Rentabilita vlastního kapitálu	7,94%	16,58%	7,65%	5,92%

Zdroj: vlastní zpracování

Jak je vidět na obrázku č. 16, je rentabilita vlastního kapitálu podniku na dobré úrovni, dosahuje pozitivních hodnot. Výnosnost vlastníky vloženého kapitálu do podniku byla v roce 2006: 7,94%, v roce 2007: 16,58%, v roce 2008: 7,65 %, v roce 2009: 5,92 %. S trochou představivosti můžeme konstatovat, že tento ukazatel kopíroval hospodářský vývoj v roce 2007, kdy byla ekonomika v ČR na vrcholu, ukazatel dosáhl maximální hodnoty a v pozdějších letech klesal. Hodnota je také vyšší než výnosy z „bezrizikových investic“ (státních pokladničních poukázek a státních dluhopisů), což jen potvrzuje dobrou výnosnost.

Obrázek 17.

Míra zadluženosti				
	2006	2007	2008	2009
Cizí zdroje	820 272	998 151	1 165 564	3 052 522
Vlastní kapitál	2 912 613	3 489 498	3 785 559	12 172 117
Míra zadluženosti	28,16%	28,60%	30,79%	25,08%

Zdroj: vlastní zpracování

Na základě údajů z obrázku č. 17 můžeme konstatovat, že zadluženost podniku je relativně nízká a pohybuje se okolo 30%, což může být dobrou zprávou pro případné investory nebo pro banky poskytující úvěr.

Obrázek 18.

Koeficient samofinancování				
	2006	2007	2008	2009
Vlastní kapitál	2 912 613	3 489 498	3 785 559	12 172 117
Celková aktiva	3 777 457	4 526 748	4 990 859	15 261 761
Koeficient samofinancování	77,11%	77,09%	75,85%	79,76%

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient samofinancování na obrázku č. 18 zobrazuje způsob financování aktiv ve společnosti. Výsledky okolo 78 % ukazují vysokou stabilitu podniku, která však může mít negativní vliv na rentabilitu.

6. Vyhodnocení struktury vlastního kapitálu podniku

Údaje, nutné k následujícímu vyhodnocení struktury vlastního kapitálu v podniku Pivovary Staropramen a. s., jsem čerpal z veřejně dostupných zdrojů. Vlastní kapitál podniku byl vytvořen v roce 1992 na základě privatizačního projektu.

Celková velikost vlastního kapitálu k 31. 12. 2009 byla 12 172 117 tis. Kč, to odpovídá konstatováním uvedeným v teoretické části práce. Velikost vlastního kapitálu je ovlivňována velikostí podniku, stupněm mechanizace, organizací odbytu, přičemž by mělo platit, že čím vyšší tyto ukazatele jsou, tím větší je potřeba vysokého vlastního kapitálu ve společnosti. Vývoj poměru vlastního kapitálu a dlouhodobého majetku ukazuje, zda společnost disponovala právě takovým množstvím vlastního kapitálu, jaký potřebovala. V roce 2006 byl ukazatel roven 1,30. Roku 2007 klesl na 0,69. V letech 2008 a 2009 dosáhl hodnot 0,41 resp. 4,03. Hodnotu, u které je možné mluvit o rekapitalizaci, překročil podnik v letech 2006 a 2009.

V základním kapitálu, tedy ve vkladech vlastníků do podniku, nedošlo ve sledovaném období od roku 2006 do roku 2009 k žádným změnám. Základní kapitál byl složen podle zákonných podmínek a s jeho složením souviselo i vydání akcií (5. května 1992 bylo vydáno 627 895 ks akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 1000 Kč). V průběhu dalších let byl základní kapitál snižován a navyšován až dosáhl dnešní aktuální hodnoty.

Měnilo se však složení a hodnota kapitálových fondů zvláště v důsledku změn v oceňovacích rozdílech z přecenění majetku a oceňovacích rozdílů z přecenění při přeměnách.

Docházelo také ke změnám v oblasti fondů tvořených ze zisku, rezervních fondů a nedělitelných fondů.

Výsledek hospodaření minulých let vykazoval od roku 2006 zápornou hodnotu, která však byla postupně snižována, až dosáhla nulové hodnoty v roce 2009. Ztráta z minulých let tak byla splacena. Hodnota nerozděleného zisku byla nulová po celé

sledované období. Intenzita vyplácení dividend je v podniku velmi nízká (během sledovaného období byly vyplaceny pouze jednou), můžeme tedy konstatovat, že podnik uplatňuje reziduální dividendovou politiku. Snaží se zisk investovat do chodu podniku.

Zápis společnosti do obchodního rejstříku proběhl 5. 5. 1992.

„Založení společnosti: Akciová společnost byla založena podle § 172 obchodního zákoníku. Jediným zakladatelem společnosti je Fond národního majetku České republiky se sídlem v Praze 1, Gorkého náměstí 32, na který přešel majetek státního podniku ve smyslu § 11 odst. 3 zák. č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.“⁶⁷

Popis činnosti představenstva, dozorčí rady a valné hromady ve společnosti byl v této práci již uveden. Podle dostupných informací lze konstatovat, že činnosti podniku Pivovary Staropramen a. s. probíhají v souladu se zákony ČR.

Na základě provedené finanční analýzy vybraných ukazatelů lze tvrdit, že firma zvolila způsob financování majetku převážně z vlastních zdrojů, a to signalizuje finančně zdravou a prosperující společnost se silným finančním zázemím v podobě velké mezinárodní společnosti jako majoritního akcionáře. Provedená šetření neukazují na vážnější problémy, které by měly společnost v budoucnu ohrozit. Preferenci financování aktiv z vlastních zdrojů, vede ke snižování rizika pro akcionáře. Z malé nezávislosti na cizím kapitálu vyplývá, nízké ohrožení pro podnik v podobě dlouhodobé finanční nestability. Zvláště období celosvětové finanční krize zvládl podnik velmi dobře, snažil se nezadlužovat a prosperovat v co nejvyšší možné míře.

⁶⁷ Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-20-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>

7. Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo provedení podrobné charakteristiky složení vlastního kapitálu ve vybrané akciové společnosti. A to jasnou a přehlednou formou, zobrazující důležitost struktury vlastního kapitálu v akciové společnosti. Pro analýzu byla vybrána akciová společnost Pivovary Staropramen a.s., jedna z největších akciových společností ve svém oboru podnikání. Vývoj vlastního kapitálu byl uveden pro období roku 2006 až 2009.

V teoretické části byl proveden rozbor odborné literatury vztahující se k problematice vlastního kapitálu, akciových společností a finanční analýzy. Byly charakterizovány účetní a daňové aspekty vlastního kapitálu, vysvětlena struktura vlastního kapitálu v akciové společnosti a pojmy základní kapitál, kapitálové fondy, fondy tvořené ze zisku atd. V samotné práci a také v přílohách se nachází velké množství grafů a tabulek pro lepší přehled o situaci v podniku ve sledovaném období.

Praktická část práce se zabývala představením společnosti Pivovary Staropramen a.s., její historií a současným postavením na trhu, byla ukázána organizační struktura a orgány společnosti. Dále byla provedena analýza rozvah v jednotlivých letech, analýza složení vlastního kapitálu a vybraných ukazatelů finanční analýzy a závěrečné zhodnocení.

Provedenou analýzou struktury a změn vlastního kapitálu v podniku Pivovary Staropramen a. s. byl zjištěn pozitivní finanční stav společnosti, vyznačující se dobrými výsledky ve většině analyzovaných oblastí. Protože podnik vykazuje nízkou zadluženost a většinu aktivit financuje z vlastního kapitálu, je možné doporučit čerpání dlouhodobého úvěru, který by pokryl investice do dalšího rozvoje podniku.

8. Seznam použité literatury

FIŠEROVÁ, E., et al. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2010*. Olomouc: ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-598-6.

DVOŘÁK, T. *Akciová společnost a Evropská společnost. 2.*, aktualizované vydání. Praha: ASPI a. s., 2009. 936 s. ISBN 978-80-7357-430-7.

LANDA, M. *Účetnictví podniku*. Praha: EUROLEX BOHEMIA, 2005. ISBN 80-86861-01-5.

RŮČKOVÁ, P. *Finanční analýza: metody, ukazatele, využití v praxi*. Praha: Grada Publishing a.s., 2008. 120 s. ISBN 8024724812.

SKÁLOVÁ, J. a ČOUKOVÁ, P. *Účetnictví a daňové dopady transakcí v kapitálové společnosti*. Praha: Walters Kluwer ČR, 2009. ISBN 978-80-7357-485-7.

SYNEK, M. *Manažerská ekonomika*. Praha: Grada Publishing a.s., 2007. 452 s. ISBN 8024719924.

ŠTEPÁNKOVÁ, I. *Co by měli vědět členové orgánů akciové společnosti*. Bulletin Českomoravské komory odborových svazů. 2003, 4, s. 56.

VALACH, J. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. Praha: Ekopress, s. r. o., 2001. 446 s. ISBN 80-86119-38-6.

Ministerstvo spravedlnosti ČR. *Justice.cz: Obchodní rejstřík* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/uvod.aspx>>.

Nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava [online]. 2004 [cit. 2011-02-14]. Základní kapitál obchodní společnosti. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_438.htm>.

Pivovary Staropramen a. s. *Pivovary Staropramen* [online]. 2011 [cit. 2011-03-09]. Dostupné z WWW: <<http://www.pivovary-staropramen.cz/>>.

9. Seznam obrázků

Obrázek 1., zdroj: vlastní zpracování	43
Obrázek 2., zdroj: vlastní zpracování	43
Obrázek 3., zdroj: vlastní zpracování	44
Obrázek 4., zdroj: vlastní zpracování	45
Obrázek 5., zdroj: vlastní zpracování	46
Obrázek 6., zdroj: vlastní zpracování	46
Obrázek 7., zdroj: vlastní zpracování	47
Obrázek 8., zdroj: vlastní zpracování	47
Obrázek 9., zdroj: vlastní zpracování	48
Obrázek 10., zdroj: vlastní zpracování.....	48
Obrázek 11., zdroj: vlastní zpracování.....	49
Obrázek 12., zdroj: vlastní zpracování	49
Obrázek 13., zdroj: vlastní zpracování.....	50
Obrázek 14., zdroj: vlastní zpracování.....	50
Obrázek 15., zdroj: vlastní zpracování.....	51
Obrázek 16., zdroj: vlastní zpracování.....	51
Obrázek 17., zdroj: vlastní zpracování.....	52
Obrázek 18., zdroj: vlastní zpracování.....	52